

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

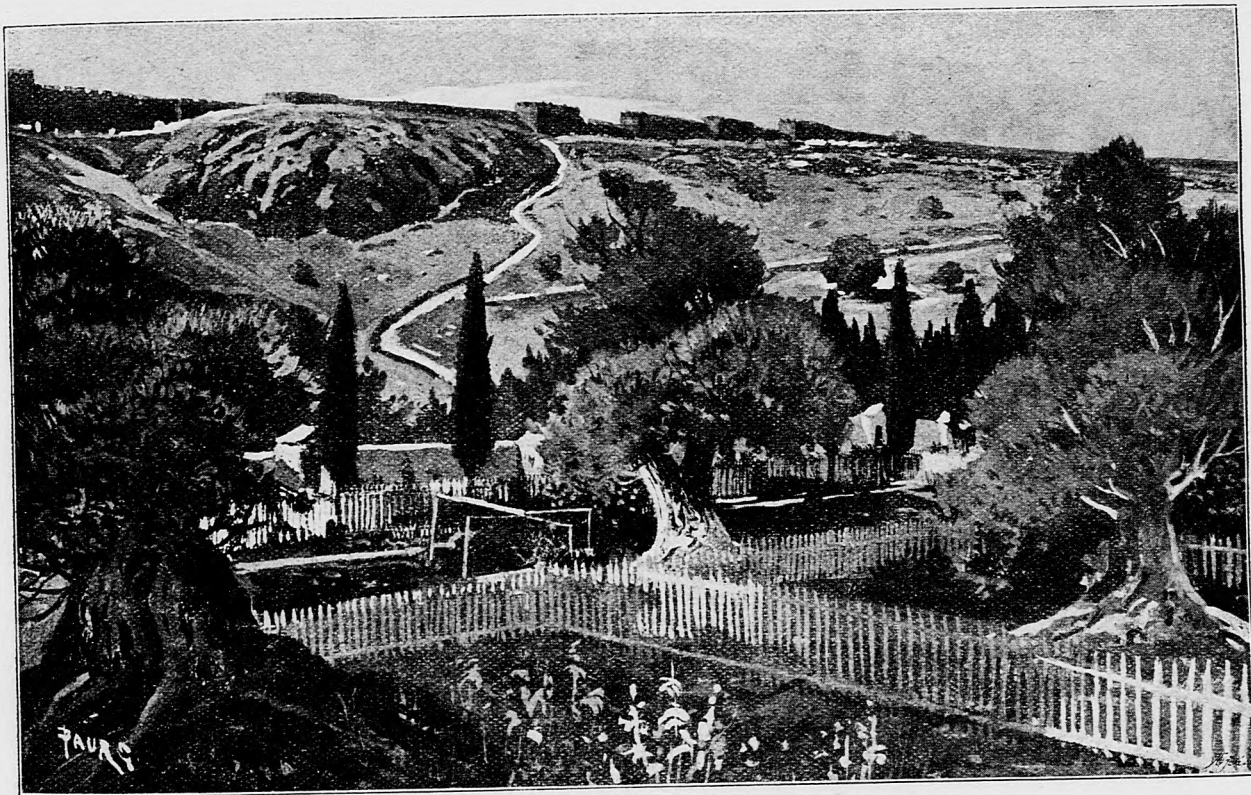
Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kristus vít'azí...

A čo by sa všetci mudrci tohoto hriešného sveta a všetci svevolníci trebárs aj na hlavu po-

rozdiel medzi vlastencom a vlastencom pre rozdielnosť reči; také tedy vlastnenie je tiež len sobectvo planých, žobráckých klamárov.

A kto učí fa k bojzlivosti pred pvnými

Getsemanská zahrada, v úzadi jeruzalemské steny.

stavili, preda bude na veky nepodvratnou pravdou, že len Kristus víťazí.

Pred učením Pána Ježiša Krista všetky ostatné ľudské učenia ostávajú v hanbe; sú marné, jalové. Politika bez Krista, tojest proti učeniu Kristovmu, je iba pohanský klam a bašovanie jednotlivcov. Vyhlásovanie vlastenectva, proti-viaceho sa tomu učeniu Kristovmu, že nesmie byť

vladármi, abys k vôli jejich milosti opovrhoval chudobou, alebo abys' mlčal i vtedy, keď treba by bolo nad zjavnými krivdami ľudu od rána do noci bedákať, nuž takého učiteľa ty nepočúvaj. Takého sám Kristus pripodobňoval zlému pastierovi, ktorý zutečie, a zanechá stádo svoje k vôli lotrom. A kto za potrebné ľudu kresťanské vzdelávanie ani križom slamy nepreloží len preto, že

sa to podajedným streščencom nepáči, nuž taký človek darmo vyznáva sa za učeníka Kristovho. Taký môže byť dobrým vlastencom, dobrým hospodárom, obozretným politikom, oslavovaným osvetlencom, môže byť aj nábožným, príkladným mužom: ale Kristovým priateľom on neni, lebo väčšmi ohliada sa na slávu a priazeň sveta, nežli na skalopevné pravidlá učenia Kristovho.

Kto klanias sa celou myslou a celou dušou svojou božskému učeniu Kristovmu, musíš so žiaľom len zkusovať, že za terajšej doby mnohí rozprávajú o kresfaustve, ale o ňom pravého pochopu nemajú. Chceli by ho zotročili medzi múry chrámov božích, kdežto učenie Kristovo panovať musí nielen v chrámoch, lež nad celým životom verejným: nad politikou, nad vlastenectvom, nad umením, nad priemyslom, nad pomerom medzi chudobou a boháčmi, slovom nad všetkým, čo týka sa verejného života spoločenského.

Zdaliž ale takto panuje dnes to učenie Kristovo nad všetkým? Ani zďaleka!

Ludia nemajú citu k tomu, aby aspoň len chápali dačo z tej prenesmiernej lásky božskej, ktorou objímal Syn Boží, Vykupiteľ náš, človečenstvo, bez ohľadu na jejich chudobný alebo bohatý stav, na jejich obyčaje, nárečia, a na jejich občianske pomery. Zdá sa nám, že zľahčuje tú predrahou krv Kristovú človek taký, ktorý len vtedy apoštoluje horlive za duše vykúpené, jestli za túto horlivosť svoju svetskú pochvalu, bezstarostné úrady obsahúva, ale prestáva všetká horlivosť jeho a klesá ako ranený vták, jestli by mal podstúpiť potupenie upodozrievanie z nedobrého vlastenectva atď.

Ale povedajú niektorí, že pomery naše spoločenské nedovoľujú teraz, aby bezohľadne na milosť a nemilosť panujúcich kruhov, báchali sme čelom do múra. Hovoria, že treba pomeškať, kým nezlepšia sa pomery, a že kto sa teraz rozumne utiahne, nasleduje iba pravdivé heslo: «pomáľ ďalej ujdeš». Tí, ktorí takto mudrujú, znižujú učenie Kristovo pod pomery premenlivé terajšej hriešnej politiky. Veď je síce pravda, že za časov prenasledovania žalárom a katanmi cirkve Kristovej, bolo oprávnené ukrývať sa a potajomne plniť povinnosti učenia Kristovho: ale že by bolo dovolené vzdávať sa plnenia tých povinností pre malicherné a len zdanlivé neprijemnosti a ťažkosti, nuž toho už božskosť učenia Kristovho ne-

dopúšťa. — My uznávame, že pomery terajšie sú síce neprajné verným stupencom Krista ku dosiahnutiu dobrých úradov; ale hlásame, že tie isté pomery sú príliš prajné pre cvičenie sa k hrdinskosti v nasledovaní učenia Kristovho. Len netreba zľahčovať to božské učenie a nahaľovať ho sem a tam dľa pomerov, lež treba je pričiniť sa, aby tie neprajné nám pomery zmenily sa pomocou učenia Kristovho. Lebo nech nikto neverí, že by zlý svet a svevola terajšej doby samy od seba polepšily sa. Čím viacej ufahovať, ustupovať a na svevolníkov ohľad brať budeme my, tým ťažšie zakladať budú sa putá všetkým dietkam Kristovým. Čím bojzlivejší budeme my v nasledovaní lásky Kristovej oproti utlačenej chudobe, tým smelší stanú sa tyraní vo vyčínaní svojich doneba volajúcich krivd.

Kristus však zvíťazí. Kto je, kto by sa opovážil nedôverovať v Jeho víťazstve? Áno, Kristus zvíťazí navzdor všetkým pomerom neprajným a navzdor všetkej bojzlivosti ľudskej.

Keď zapečatili Mu hrob, nik nedôveroval v Jeho víťazstve nad smrťou, nad diablom a nad svetom. Sami apoštolovia nechceli veriť na z mrtvých vstanie Pána — a či táto okolnosť prekážala víťazstvu Jeho? Učeníci Kristoví nesmierne báli sa po smrti Majstra svojho; boli toho náhľadu, že okolnosti sú pre nich príliš neprajné — a zdaliž vyčakával Kristus so svojím vskriesením na voláke prajnejšie okolnosti, v ktorých mohlo by sa učenie jeho bez neprijemnosti hlásať všetkým?

Dnes jesto tých bojzlivcov a skúmateľov tých neprijemných okolností priveľa medzi nami. Výsledok toho je, že viera všade upadá, dôvera a nádej veriacich v cirkev Kristovú klesá. Mnohé nespokojné duše začínajú skladať nádej svoju na polepšenie krivd dnešnej doby nie už v cirkvi, ale v pomýlených apoštoloch socialistov a kumunistov. Ľud pojde za nimi, bo socilistickí a podobní apoštoli vykladajú a hlásajú síce omýľne lásku Kristovú, ale ju hlásajú predsa takrečno bezhraničnou odvážlivosťou, nerozumkujúc nad tým, či sú pomery časové k tomu prajné alebo nie. Veď je tak: Krivdu trpiaca a hladná chudoba nemá kedy uvažovať nad tým, kedy sa uráči vládnucim triedam ustáľiť, že prišiel už čas, aby dali sme pocítiť bratskú lásku tým najchudobnejším. Vzdelávanie ľudu nemôže, ani nesmie sa odstrkovať na večné časy pod zámienkou, že by to

vlasti škodilo. Vlasti škodiť môže iba bezprávnosť, násilnosť, klam a bieda a hlad bezprávnych, utláčaných a klamaných. Vlast' nedá sa myslieť bez ľudu, ba jedine ľud tvorí vlast'; nuž a hladný, bezprávny ľud môže tvoriť len žobrácku vlast'. Taká teda vlasteneckosť, ktorá uvádza vlast' a ľud do žobroty, je iba klamárska, žobrácka vlasteneckosť — a každý, ktokoľvek na takúto žobrácku vlasteneckosť ohľad berie, je klamárskeym vlastencom a duševným žobrákom.

Kristus však zvíťazil a ešte zvíťazí!

Vy, ktorí dnes nemôžete sa už ani modliť, učenie Kristovo počúvať v chrámoch tak, aby ste tomu dobre rozumeli, dôverujte, bo Kristus zvíťazí a jeho učítelia budú sa musieť držať príkazu jeho: «idte, učte všetky národy». Vy, ktorí znášate nesnesiteľné farchy toho biedneho života, práve ale žiadnych nepoznate, aj vy dôverujte, bo Kristus zvíťazí, a svet podrobí sa musí tomu Jeho učeniu, že každý delník hoden je mzdy svojej a že sme všetci rovnoprávne dieťky jedného Otca nebeského.

Kristus za všetkých umrel, On prinesie i víťazstvo všetkým. E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Koloman Tisza zomrel.

Dňa 23-ho marca včas ráno zomrel starý Tisza po dlhšej nemoci. Asi poldruha dňa pred smrťou bol bez vedomia. Ako príčinu smrti jeho udávajú influenzu, ktorú následkom prechladnutia pritiahol si ešte v októbri m. r. Keď už už vychádzal z nemoci tejto, pridala sa mu ešte akási nemoc črevová a táto zronila ho na toľko, že beztak už starý Tisza z nej vyviaznúť viacej nemohol.

Koloman Tisza narodil sa r. 1830. v Gesti (biharská stol.) Za času revolúcie roku 48 bol už pomocným osnovníkom v ministerstve osvety. Po revolúcii zdržoval sa v cudzozemsku za poldruha roka. V politike vyznačil sa prvýkrát r. 1860, keď chceli cisárskym rozkazom pobrať základné práva autonómie kalvínov. On sprotivil sa tomu i previedol to, aby všetci kalvini postavili sa s ním proti tomu cisárskemu patentu. Roku 1861 stal sa ablegátom debrecínskym. Keď 1867. previedol Deák vyrovanie medzi Uhorskom a kráľom, Tisza bol proti tomu a povolal poradu kalvínov (1868) do Veľkého Varadína i predostrel porade tie povestné biharské body ači pod-

mienky, ktoré obsahovali v sebe medzi iným to, aby malo Uhorsko samostatné vojsko, aby prestaly spoločné ministerstvá, aby obchodné smluvy konalo si Uhorsko neodvisle a samostatne. R. 1875. vládna Deáková strana sliala sa so stranou ľavou (Tiszovou) v takzvanú liberálnu stranu, ktorej stal sa Tisza o pol roka ministerpredsedom. Ako ministerpredseda panoval svojou vôľou a rozumom svojim nad celou stranou ba aj nad spoluministrami svojimi. Každý privrženec musel byť spokojný s tým, čo Tisza za dobré uznal, za to však sa aj Tisza odmeňoval patričným dľa možnosti svojej. Tohoto následky ale neboly prajné na snemové pomery. Nemá a poslušná väčšina je vždy nebezpečná, lebo bez rozmýšľania odhlasúva čokoľvek.

R. 1890. previedol zákon, v smysle ktorého prestával byť občanom vlasti každý, kto vyše 10 rokov sdržuje sa von z krajiny. Toto padalo na starého Košsutha, ktorý nechcel vkročiť na územie krajín Habsburgovcov. Tisza ubezpečoval ablegátov Košsuthovej strany, že zákon tento na Košsutha vsťahovať sa nebude. Vo Viedni to ale tak previesť nemôhol i preto zadakoval z ministerstva. Len pod Bánffym bral činnú účasť v liberálnom tábore. Vtedy on bol vlastne hlavou Bánffyho.

Všeobecne myslí sa, že s nebohým už Tiszom vyhynie aj ten smer politiky, ktorý on bol zaviedol v Uhorsku.

Konverzia.

Také latinské slová ako exekúcia, kommasácia, repozícia, inkompatibilita a p. už zväčša poznáte. Čo tieto latinské pechopy označujú, dozviete sa z tej kliatby, ktorou sa ubiedený ľud na ne rozpomína.

Tak hľa aj to slovo: konverzia, bude vám tiež takým latinským pochopom. Je to pre vás síce ťažko pochopíť, ale pokusíme sa predsa vysvetliť vám o tej veci jednodruhé.

Keď štát potrebuje peniaze a ich nemá, nuž robí tak, ako nešťastný hospodár: hľadá pôžičky a robí dlžoby. Štát potrebuje na kanóny, na vojsko, na úradníkov, na penzie, na palác snemový atd. ohromné peniaze, nuž robí dlžoby, ktoré zplácať musí potom všetek národ. V tom vypožičiavaní sa naši páni utešene vyznačili. Roku 1867. keď nastúpili liberáli, bolo tých štátnych dlhov 80 milionov — a dnes je už dobre vyše tisíc milionov. Že kam vedie takéto hospodárenie, na to poukazuje tá okolnosť že n. pr. z každej koruny štátneho príjmu pohltnú úroky štátneho dlhu 56 hal.; na vojsko dá sa z tej koruny 40 hal. Na hospodárske ciele, v záujme roľníctva venuje sa len 1/2 hal.

Od štátnych dlhov platili sme boháčom 4 aj pol procenta doteraz. Finanminister urobil teraz smluvu s Rothschildovou rodinou, aby všetky tie štátne dlhy naše prevzala, že jej budeme platiť 4 percentá, to jest o pol procenta menej. Toto by bola teda výhoda pre krajinu, lebo ten rozdiel v percentoch učiní ročite asi 5 millionov korún, o toľko by sme teda menej platili štátnych úrokov. Ale židovi-úžerníkovi aby človek neveril.

Pozrime sa len: Každý dlžník musí vystaviť dlžobný

úpis o sebe alebo dať zmenku (vechsel). Tieto úpisy a vechsel môže veriteľ predať. Aj štát musí dať za dlžobu také úpisy, čili štátne papiere, ktoré môže veriteľ Rothschild predať. Teraz pri tej konverzii čili prechodení tej štátnej dlžoby do rúk jedného veriteľa Rothschilda, stalo sa toto: Rothschild prevezme sice naše dlžoby a prijme za to naše štátne papiere, ale s nasledovnými podmienkami: 1. Rothschild odoberie naše štátne papiere nie v úplnej cene lež o 5 percentov v menšej cene, to jest on prijma naše štátne papiere pod tou podmienkou, že poráta každých 100 korún len za 95 korún. To je práve tak, ako keby si dakto vypožičal od súseda 100 zl. a dostal by za svoj úpis len 95. To je však veľký rozdiel a pri takých ohromných dlžobách ako sú štátne, značí to ohromné milliony. S tým rozdielom, ako zo ziskom, podeli sa Rothschild s naším štátom tak, že si Rothschild vezme z toho zisku 3 pätiny a štátu ostanú dve. To učini asi 50 millionov hotového zisku pre Rothschilda každý rok bez toho, že by prstom kyvnul. A k tomu ešte bude dostávať tie 4 procentá, ovšem už od celých 100 zl. rátané. Druhá podmienka je, že tie štátne papiere odkúpi štát zase nazad zväčša (asi 90%). — Tretia podmienka je, že odteraz za tri roky štát nesmie odinakaľ pôžičku si vyzdvihnúť iba od Rothschildovcov.

Takto sa šafári s mozoľami ľudu do vrecka boháča Rothschilda. Keby to dakto z poriadných obecných ľudí opovážil sa na miesto 100 zl. len 95 dávať, alebo keby takto robila daktorá sporiteľňa, nuž by týchto zákon trestal ešte i žalárom, ale kde je reč o zdieraní jednej celej krajiny, tam sa to prehliadne. Robia sa však takéto kunšty aj na dedinách. A jestli podarí sa dedinským úradom hojný zisk dožičíť daktorému úzernikovi pri takýchto kšeftoch o kožu daňujúceho ľudu, nuž veru nebýva to zadarmo, lebo obyčajne každý, od koho to závisí, dostane si svoje. Či musel aj ten Rothschild pochlapiť sa a dávať pokútne oročky, kto by o tom mohol povedať? Len je nám ľúto, že keď sa milliony hádžu boháčovi židovi, nuž financminister mlčí a nechce nič povedať o tej smluve s Rothschildom. Hovorí, že nemôže viacej o smluve povedať. Nuž prečo-že nemôže? A mlčí aj celá strana liberálna k tomu, jako taká nadutá pijavica, ktorá pri tichosti vycicá pomaly všetkú krv chorého.

Taký je liberalismus. Ale ten ľud chudiatko je zväčša tak prenesmierne ľahostajný alebo hlúpy, že nestará sa o takéto strašné veci nič, a volí liberálnych ablegátov jak na to treba. Nuž pri takých poriadkoch vŕndeme istotne všetci na vnivoč.

Socialisti v Belgicku.

Belgicko je najľudnatejšia krajina. V ňom jesto najviacej primerane fabrík a tak i robotníkov. Teraz panuje tam strana katolícka, ktorá bola dala hlasovacie právo všetkým ale tak, aby dľa veľkosti dôchodkov mali tí najzámožnejší občania 3 hlasy, menej zámožní po dva a ostatní všetci po jednom hlase. Teraz idú socialisti vylodbyť si všeobecné hlasovacie právo bez ohľadu na rozdiel dôchodkový, aby hlasoval každý jednako. Toto pravdepodobne i docielia, bo katolícka strana vidí, že jej to môže byť len osožné.

Vojna v južnej Afrike.

Po tej velikej porážke Angličanov vysvtylo, že tá porážka nebola len jedna, lež už asi od troch mesiacov dostávali menšie-väčšie výprasky od Búrov. Najnovšie sdelujú, že niekoľki vodcovia Búrov dostali sa do klepeca, následkom čoho odhodlali sa prejsť k Angličanom aby vyjednávali o pokoji. Bude to ale zaiste tak, že Anglia hanbí sa prosit o pokoj, preto chce celú vec ukráslit pred svetom a rozchyruje, že nie ona hľadá pokoj lež vífaziaci Búri.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Pojednávania rozpočtu orby zakončilo sa. Tak minister Darányi, ako aj rečníci prejavovali dobrej vôle dosť. Ale toto je pre chudobu roľnícku všetko slabé potešenie, lebo dobrá vôľa a pekné reči nestoja samo o sebe nič, jestli sa nesiahne aj do štátnej pokladne k výdatnejšiemu podporovaniu chudoby.

Medzi našimi rečníkmi vyznačili sa Ján Molnár, horvivší o regulovaní rieky Ráby. Čo sa pri takom regulovaní vystrája s chudobou, no to je už až na zaplakanie. Chudoba musí strašné peniaze platiť na hate a oprávanie brehov, a obyčajne práve pozemkom chudoby nebýva nič zpomožené. Ba akoby schválne regulovali tú riekku tak, aby voda každoročne neomýlne zaplavila zeme chudobných roľníkov.

O podobnom predmete hovoril aj stupavský ľudový ablegát: Ján Trubiny. Vieme, že si p. Trubiny mnoho dal záležať na tom, aby dopodrobna poznal všetko to, čo doteraz urobilo sa nielen u nás, ale aj v Rakúsku v záležitosti regulovania rieky Moravy. Jeho reč bola veľmi dôkladná, odôvodňovaná mnohými štatistickými dátami. Voličia stupavského okresu obdržia ju v krátkom čase v slovenskom preklade celú.

Dr. Kovács hovoril o nepravostiach, páchaných pri dávaní práva na polovanie. Ľud trpí na svojich roľiach nesmierne škody od zveriny a vláda nejde mu na pomoc. Zákony o polovačke sú len pre veľkostatkárov dobré.

Dr. Major použil právo k záverečnému slovu. Opätovne odporúčal vláde svoj návrh o minimume gruntov sedliackých, ale liberáli ho prehlasovali. Liberáli vôbec nestoja o chudobu, to dokazujú vždy.

Obrázková príloha s dnešným číslom prináša nový Kathreinerov obraz tak pôvodnej myšlienky, jako aj tie predošlé, čo byly v minulých rokoch uverejnené a pred všeobecnstvom do našej pamätnosti vkresané. Niekoľkonásobne založené jejich sbierky sú pôvodnými komposiciami mladého, nádejného viedeňského maliara Adama v potešiteľnom počte rozmnožené. Jedna veselá sedliacká dievčina, s oceľovým zdravým a chuťou k práci svojej je vyobrazená, ktorá so žatíav navracajúc sa a medzi zralými klasmy obilia ide domov. Predmet, jako i v pravde umelecké prevedenie jest skvostné a ukazuje znovu, jako sa firma Kathreinerova usiluje, aby cieľ jejich prepagandoví s požiadavky na krásu a uspokojenie zadosť učinila.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Uprava.

Počúvame, že «Krajinský vzájomný Assekuračný Spolok» — «Országos Kölcsönös Biztosító Szövetkezet», ktorý do rúk *Zigmunda Szönyiho* (Spitzer) prešiel, cestou pravotnou rozličné **náhradné poplatky** vyžaduje od tých, ktorí u toho spolku poistení boli. Asíce žaluje ich, na koľko je nám známo, tu v Budapešti, čo je celkom prirodzene veľmi nepríjemné a s veľkou trovou spojené pre tých, ktorí na vonkove bývajú. Jestli sa ale na pojednávanie k súdu nedostavia, vtedy ich posúdia, ako sa vraví, pre vzdorovitost a pán Szönyi vyhrá process proti nim.

Aby sme teda našich ctených čitateľov osvobodili od útrat a od prípadnej škody, oslovujeme všetkých, ktorých *Žigmund Szönyi* (Spitzer) v mene «Országos Kölcsönös Biztosító Szövetkezet»-u zažaloval, nech pošlú s podpisom **mena svojho a dvoch svedkov** a tiež 50 krajciarovým

kolkom opatrené pravotárske splnomocnenie na dolupísanú kancelláriu a my sa už potom postaráme pre nich o pravotára, ktorý **bezplatne** pôjde ich tu v Pešti pri pojednávaní zastávať a obrániť záujmy jejich. Rozumie sa, že aj žalobné listiny majú poslať so splnomocnením.

V Budapešti 25-ho februára 1904.

Kraj. ústredná kancellária

«Eudovej strany»

Budapest. VIII., József-körut 35. sz.

Poznámka. 1. Pravotárske splnomocnenie možno dostať v ktoromkoľvek *obchode papierovom, asíce natlačené*. 2. Jestli z jednej obci aj viacerí žiadali by si naše služby, vtedy *každá stránka o sebe musí vystaviť splnomocnenie a toto opatriť jedným 1 korunovým kolkom*. Jestli tedy v daktorej obci jesto 50 obžalovaných, treba je vystaviť 50 splnomocnení pravotárskych, lebo pravota každého jedného má osobitné žalobné písma. 3. Nech *nie až v poslednej chvíli* posielajú patriční to splnomocnenie, ale pred pojednávaním aspoň 4—5 dňami; bo stalo sa už, že to splnomocnenie došlo sem pozde a stránku súd posúdil, keďže nedostavil sa ani sám, ani jeho zastupiteľ-pravotár, ktorý dostal síce splnomocnenie ale už pozde. 4. *Aj pozvánku k pojednávaniu (idézés) tiež neomyľne majú nám zaslať stránky*, bo nič neosoží splnomocnenie pravotárske, keď pravotár nevie, že na kedy sú stránky povolané k pojednávaniu.

Rozumejme si!

Sú medzi našimi ct. čitateľmi takí, ktorí, tak sa zdá, sú tej mienky, že my dostávame papier zdarma, že nám zdarma tlačia noviny, a nad to ešte nám aj pošta zdarma odosiela naše čísla na adresy patričných. Nuž snáď ani nemusíme prizvukovať, že tomu veru je nie tak, ale my za všetko tu spomenuté musíme draho zaplatiť. Asíce platiť musíme z tých peňazí, ktoré, ako predplatky sa nám doposielajú.

Z tohoto je tedy spasiteľné naučenie to, že jestli nám nedoposielajú sa predplatky, ani my sme nie vstave platiť, a my veru hotovým grošom musíme platiť za všetko!

Veľmi prosíme tedy našich ct. čitateľov, ktorí dlhujú nám s predplatkami — a takýchto jesto 3770 — nech sú láskaví podlžnosť svoje vyrovnaf, bo my ďalej už čakať nevládzeme a jestli patriční do konca bežiaceho mesiaca marca nezaplatia si podlžnosť, budeme nútení im časopis zastaviť.

Prosíme však i tých, ktorí snáď na napomenutie naše onehdajšie poslali nám istý obnos, aby sa týmto nezmylili, tojest, aby si nemysleli, že ak na podlžnosť už poslali istý obnos, že týmto zplatili už všetky podlžnosti svoje, bo bárskoľko je medzi nimi, ktorí poslali síce istý obnos, ale to platilo len do konca minulého roku a nasledovne ešte vždy dlhujú na rok bežiaci.

Konec koncov: prosíme všetkých tých, ktorých sa týka, **aby podlžnosti svoje** — či už za tento, alebo za minulý rok dlhujú — **čím skorej a úplne doposlať nám ráčili!**

S úctou

V Budapešti, dňa 11-ho marca.

Vydavateľstvo «Krešťana».

Budapest, VIII., József-körut 35.

Jubilejná pút' do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľk. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóškútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Ettyeku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčastníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 kor.,
II. " " " "	I. " " " "	200 "
III. " " " "	III. " " " "	102 "

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so slobodným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčastniť na tejto púti, majú sa prihlásiť hneď u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostriackého, ku ktorému súčasne s prihlášením sa má poslať preddavok 30 kor. poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi doposlú. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekto chcel mať talianske peniaze.

NB. Všetkých vzlaštne prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhoveť mohli — o najvčasnejšie sa prihlásenia.

Púť pohne sa z Budapešte dňa 10-ho apríla bež. roku.

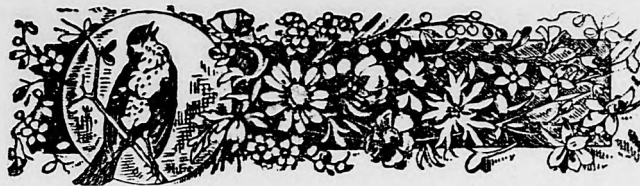
Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky, (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listy cestovné na 60 dní platné, a spulcestopovanie len ta idúc je nútne, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplacať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľubosti predlžiť a na zpiatočnej ceste po čiare železníc kdekolvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šéfa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpiť mieni a toto vždycky opakovať, kedykolvek sostúpiť chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

Jozef Kompánek,

farár ostratický (Nagy-Sztricie Trencsénmegye).

BESEDNICA.

Pieseň.

Prijd' jaro krásne k nám,
a šípy veruše
sa zmenia na ruže,
spev zavznie zo všech strán,
prijd' jaro krásne k nám!

Prijd' jaro krásne k nám,
a dones šťastia mne,
čo blaží nezklamne;
bych nebol v svete sám;
prijd' jaro krásne k nám.

Tichomír.

Cibilná pohrabnia reč nad rakvou jedného lumpa.

Odriekal Zaosek.

Každému roľníkovi musí byť známé, že vlhké, mokré seno alebo jemu podobná látka za istý čas môže celkom tichúčko, nevinne bez všetkého podozrenia v stodole ležať a spočívať ako by v ňom nič zlého nebolo: pomaly ale začne sa ono pariť a odrázu sa chytiť, vypukne oheň z neho a prinesie celému gazdovskému domu a snád i osade veľké nešťastie. Tak to býva aj s hriechami. Malé dieťa už nosí v sebe vlhkú látku zlých žiadostí a náklonností, ktoré najprv v ňom len tlejú, a keď rodičia zavčasú kroz časté vyvetrenie prísnej výchovy a kázne, nebezpečenstvo, ktoré hrozí dušiam dietok, neusilujú sa odstrániť, vypuknú hriechy v utrobách ich duše a počnú pustošiť celý ich život, pokoj, šťastie, domáci dobrobyt. Medzi tú látku ohnivú hriechov patrí zaiste aj «korheľstvo». Školské deti už radi nakúkajú do takých stodol, krčiem, kde také látky zapalujúce i pre dušu i pre telo na lágroch ležia. Mnohý krátkozraký rodič, obyčajne ale ešte krátkozrakejšie matky so sebou vezmú tam malé deti, aby videly a počúvaly také veci, nad ktorými ich anjelia strážcové nariekajú, aby sa vraj privykaly na pálenku, keď vraj vyrastnú, akoby to už hotové našli. Žiadost' taká pomaly tle v dieťatu a sotvá že sa mu počnú pod nosom fúzy šibať ako mládencovi, vybuší z neho oheň už navyklej zlej obyčaje, a vykvitol z neho už aj hneď zrelý lumpkorhel, z ktorého rodičia len žial a mrzutosti majú a trpké ovocie svojej nedbanlivosti zaslúženo sberaju a požívaju.

Trafilo sa mi raz pri mojich «lustrajzoch» ako to prednejší ľudia hovoria pri cestovaní ísť okolo jednej otrhanej s prevalenou strechou chalupy, do ktorej všeteční

Iudia a ešte všetečnejšie deti vchádzali a vybiehali, lebo však vieš, že všetečné deti musia všade byť krome školy a kostola. Všetečný som bol aj ja, čo to takého neobyčajného sa môže tam robiť. Ktosi povedal, že mrtvého otvárajú. To mi takého nového nebolo, lebo lekári keď sa chcú presvedčiť či niekto naozaj zomrel a nie na špás, nuž ho otvoria, a vtedy sa až úplne presvedčia keď mu črevá vytiahli, že už nežije.

Vkročil som teda do komôrky v ktorej mrtvý býval a zomrel, a uzrel som na márach v bielej plachte zatopenú mrtvolu, s odutou čierno-modrou strašlivou tvárou, ktorá čakala na pohreb a vpratáná mala byť do jamy. Ktosi sebe musel spraviť špás, a sprostý, ale charakteričný žart, čo zaiste pekne nebolo — nuž ale život mrtvého takýto prístroj dobre charakterizoval. Miesto krížia — aký obyčajne mrtvým do rúk kladú — mal tento mrtvý fajku s pipasárom v rukách — miesto ruženca — na prstoch mu vysel celý register napísaný koľko, skleníek pálenky on za svojho živobytia vypil. Miesto svateničky, akú kresťania ku nohám svojich milých mrtvých kladú, by každý mrtvolu pokropil a pritom sa pomodlil: «odpočinutie večné daj mu Pane a svetlo večné nech mu svieti» atď., stála mu pri nohách veľká fľaša, z ktorej on pálenku píjal. Miesto modliacej knižky mal položené karty na bruchu a na prvom mieste paradírovala svina (túz) holbová, podľa nej aj žaludná. Pri hlave miesto voskovej sviece stála mu zase druhá fľaša s vysokým hrdlom a krkom, v ktorej bolo trochu slivovice čo už nestyhnul vypiť.

Miesto svätého obrázka nad hlavou mu vysela šenkárska tabuľa, na ktorej bola s kriedou naznačená jeho posledná cecha. Steny komôrky boli pusté a holé. Tabuľky okenné povytĺkané, pec rozválaná, hrnce potĺčené, stolice poprehadzované. Kňaza ani vidieť nechcel, a preto vyšiel do večnosti bez sv. sviatostí zomierajúcich. Keď ducha vypúšťal, ešte aj vtedy klial Boha, Krista Pána, jeho sv. kríž. V nepriateľstve bol s Bohom, s cirkvou, s kňazom ako to už korhelia majú v obyčaji, a preto ani cirkev mu nechcela posledniu úctu preukázať, akú ani nezaslúžil. Pri jeho pohrabe nebol ani kríž, ani farár, ani organista, ani ministrant, len studený hrobár čakal, by skôr mrtvého do jamy uložil. Ešte aj kamaráti z jeho kompanie zelenej barvy vínovej, medeno-brnavej barvy pívovej a sivej, čierno-modrej barvy pálenkovej poutekali preč od neho.

Požiadany od pána podrychtára tej obce, bych aspoň nejakú pohrabniu reč držal nad nešťastlivým prv, nežli ho hrobár uchyťí a zavlečie do jamy, vystúpil som na jeden súdok, ktorý sa tam ešte od hodov u neho potĺkal a povedal som pohrabniu reč. Nie síce takú, akú po mestách a väčších dedinách držia za dobrý groš, v ktorých veciach tak vychvaľujú mrtvých, že to ani sama jeho žena, ani deti, ani susedia neveria, ale ja som jedno-ducho hneď od sekery začal. A začal som asi takto:

Tento mrtvý, ktorý tu leží pod nami ako obeta korhelice, bol veľký kartár, bol korhel a ruháč proti Bohu a vrchnostiam. On bol dokonalý lump, a toto je jeho titul.

Bohom jeho bolo mu brucho a hrtán. Kostol jeho bola krčma a šnaps-butika. Jeho modlitba boli kliatby, prisahy, zlorečenia, bohoruhanie a zabrizdgané svinské reči. On pilno a ochotno slúžil svojemu bohu vo dne v noci, sviatok, piatok, od svitania až do zmrkania. Svojemu milému bohu on všetko s radosťou obetoval čo len mal. Kroz zdľhavé a viac ročné pijatiky tam to doviedol, že v najlepšom mužskom veku počal sa triasť ako osika, všetko mu z rúk padalo, len sklenku ešte vedel udržať. Útratením telesných sýl tratil sa pomaly i gazdašák jeho. Pred smrťou mu židák a ekzekútor posledné prasa vyvliekli z domu. V noci keď sa prebudil zo svojho korhelského spánku hneď mu vo svedomí a v žalúdku počala hrať pekelná muzika a tak mu bolo ťažko okolo srdca, že by sa bol skoro na hradu obesil za remeň svojich nohavíc, keď by mu žiaden nebol v ceste stál, a keď by páleného nebolo, s ktorým by sebe on svoje trápenie duše a svedomia na čas mohol utíšiť. Jeho vypláknutý žalúdok mu obeda ani prijať už nevládal. Tvár jeho čierna, odutá a nos červený a veľký ako malá kyjanica, ako strašidlo slúžily pre deti.

Telo jeho uvládala smrť a na špatu zbité odovzdala ho červikom v hrobe. Dušu ale premôcť neni vstave, odovzdala ju diablove, ktorý ju má «megrendszabályozovať a rendreutašitovať», keď sa nechcela dľa poriadku od Pána Boha podpísanému držať a preto ani nemáme príčiny sa za ňu modliť. Tam vôbec ani modlitbu neprijmu, ako sa vyslovil otec Abraham pred tým v pekle sa nachádzajúcim boháčom, ktorý prosil o kvapku vody, ale aj tú mu odopreli bárs ho aj ako pálilo v žalúdku po tých jeho hodoch, ktoré on na zemi vystrájal.

Nežil ako človek, ani ako kresťan, nežil ani ako manžel, ani ako poriadny otec familie, ani len ako zvierka, ktoré sa drží dľa poriadku zákona prírody od Boha predpísaného. O svojich povinnostiach ako človek, ako manžel, ako kresťan, ako občan, a úd spoločnosti ľudskej nič nechcel počuť. On bol výhodok spoločnosti ľudskej.

Preto mu diabol spieva už: «cirkum dederunt me dolores inferni» — obkľúčily ma muky pekelné!»

Ponevác žiaden nechcel nad ním a za ním plakať, veru som ani ja neplakal, len v krémách ho preklínali, že zostal mnoho dlžen a nevyplatil.

Zaosek, cibilný rector.

Na pamiatku.

Jánovi S... y-mu, bohoslovcovi.

Tak jako námorník v čas búrky a v zkáze,
Že nezná zúfania, to skutkom dokáže,
Dúfajúc pohľad svoj k nebesám pozdvihne,
Kde mu hviezdy cestu ukázu nezmylné:

Aj ty, vyveslujúc na života more,
Nezúfaj v nešťastí! pozdvihni zrak hore
K hviezde tvej, Marie, prosiac Jej ochranu,
Tak dosiahneš cieľ svoj, nepomýliš dráhu.

A. I., študujúci.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Uhorskí pútnici u pápeža. Z príležitosti pápežského jubiléuma Pázmányova spoločnosť, pozostávajúca z maďarských kat. spisovateľov a novinárov, usporiadala púť do Ríma. Na púti zúčastnilo sa vyše 200 uhorských katolíkov, ktorých prijal pápež Lev na výsluchu. Vodca pútnikov prof. teologie Margalits prečítal latinskú adresu, v ktorej uhorskí katolíci pozdravujú Sv. Otca a blahozelajú mu z príležitosti jeho 25ročného jubléuma. Pápež na pozdrav krátko len tolko odvetil, že pre svoj vysoký vek a následkom únavy posledných dní odpoved' jeho prečítania jeho tajný komorný pán. V latinskej odвете pápežskej pápež poukazuje na veľké zásluhy kráľovstva uhorského a na horlivé účinkovanie niekdajšieho ostrihomského primasa Petra Pázmánya a vyzýva uhorských katolíkov, aby za pomoci Patrónky Uhorska vždy pracovali za dobro cirkve rím. katolickej, k čomu dáva im svoje apoštolské pozhnanie. Potom dal si Jeho Svätosť niekoľkých členov predsaviť, medzi nimi i dr. Alexandra Ernsta redaktora «Kresfana». — Pred prijatím boly služby Božie v bazilike sv. Petra, kde sa pútnici spovedali a potom prijali večeru Pána. Potom bola maďarská kázeň a po nej gróf Július Zichy, službu konajúci pápežský komorný pán odbavil omšu. Služby Božie skončili sa odspievaním Hymny.

Smrť. Fraňo Montskó pensionovaný hlavný slúžny spišsko-sobotského okresu po dlhom trápení v spišských Bethlanovciach zomrel.

Ovocinárske naukobehy pre kňazov a učiteľov budú sa vydržiavať a síce: pre kňazov v Budapešti (v u. kr. zahradnickej škole) od 17. do 24. apríla; pre učiteľov v meste Kis-Szeben od 5. do 11. apríla, Keszthely od 2. do 11. apríla a Kolozsmonoštor od 14. do 23. apríla.

Na naukobehy do Budapešti prijme sa 12 duchovných a síce len farárov na štátne útraty, ktorí dostanú 32 korún na cestovné trovy a okrem toho 4 koruny denne na bytné a ztravu.

Títo majú svoje prosby opatrené 1 kor. štemplom priamo na ministra orby do 20. marca zavdať. V prosbe treba udať: vek, známosť jazykov, podobne i to, či je ten kraj, v ktorom sú duchovnými, priaznivý k dochovávaní ovocia.

Na každý naukobeh pre učiteľov prijme sa na štátne útraty po 20 učiteľov, ktorí dostanú po 30 kor. na cestovné trovy a denne po 3 korunách na zaopatrenie.

Tí učelia, ktorí chcejú byť prijatí na tieto naukobehy, majú svoje prosby, opatrené 1 kor. štemplom do 20. apríla k ministerstvu orby zavdať. — V prosbe treba udať bydlisko, vek, známosť jazykov a svoju účinnosť v stromkovej školke, ako aj priestor stromkovej školky, ktorá je pod riadením a toto má i jeho školská vrchnosť potvrdiť.

Po skončení naukobehu duchovní a učelia budú povinní i zkušku složiť a o tomto dostanú i vysvedčenia.

Prijmu sa i hospodárski gazdovia na tieto naukobehy, ale títo nedostanú od štátu peňažnú podporu. I tí majú svoje prosby do 20. marca k ministerstvu orby zavdať.

Vysťahovanie sa. V mesiaci februári 445 osob vyvandrovalo s pasom zo Spiša; teda toho roku už 949 len z tej jednej stolici.

Samovraždy vo vojsku. Haličský vyslanec Danielak na viedeňskej ríšskej rade podal nasledujúcu štatistiku samovražď pri desiatom armádnom sbore: Za jediný 1901. rok spáchalo v jedinom desiatom armáduom sbore samovraždu 80 vojakov a 12 officierov, 70 vojakov sa pokalilo, 13. stali sa neschopní slúžiť následkom surového zaobchádzania, 400 vojakov ubehlo a 725 bolo pokutované väzením. Tohto roku, od 1. januára do 27. januára stalo sa 26 samovražď pri vojakoch a 6 pri officieroch — na každý deň jedna samovražda. To je hrozné!

Švindler s manželstvami na dedine. V obci Diószeg (v Biharskej) k jednomu tamojšiemu zámožnému gazdovi zavítal jedon pánsky oblečený mladý človek a predstavil sa ako statkár Ján Horváth z Tiszacsege. Driečného mladíka prijali domáci s tým väčšou radosťou, pretože mali v dome aj dievča na vydaj, okolo ktorej sa cudzinec tak vrtko obracal, že za pol dňa ju už pýtal od rodičov za svoju budúcu vernú manželku. Rodičia bez všetkého okolkovania privolili k sňatku a hneď za horúca odbavili aj oddávky. Mladoženích sa potom poberal domov, aby si vraj priviedol do poriadku svoje veci. Keď sa lúčil od svojho budúceho svokra, riekol:

— Pán otec, dajte mi na cestu 15 zlatých.

Cazda sa zarazil, mladý zať však mu hneď poslužil vysvetlením:

— Viete, u nás Tiszacsege, je tá obyčaj, že mladoženicha nepustia od nevesty s prázdnu rukou.

Starý gazda poškriabal sa za uchom a šiel hľadať peniaze, keď na šťastie práve vtedy vstúpil do izby jeden pán, ktorý dobrého vtáka hneď priviedol do pomykova a ho odhalil. Vysvitlo, že jeho gšeftom je klamstvo so sňatkami. Kade chodil, všade sa zasluboval a takýmto spôsobom už oklamal mnoho ľudí. Dobrého vtáka oddali okresnému súdu v Székelyhide.

Zradní Nemci. «Czaz» sdeľuje z Varšavy, že tam uväznili plukovníka, Grimma, pobočníka generála Puzyrevského. Od rokov predával Nemecku plány fortifikácií a mobilisácie. Uväznili ho, keď už mali dôkazy v rukách,

a tak zradca priznal sa a seba poviedome položil, že on ako Nemec pokladal za svoju povinnosť slúžiť Nemcom. «Slovo Polskie» donáša k tomu, že uväznili i Grimmovu manželku, potom i dve panie, Blumenthalovú a Karchenbergovú, ktoré vyvážaly Grimmom vyhotovené plány za hranicu. Pri prekutávaní našli korespondenciu a účty, 25,000 rubľov hotových peňazí a dôkazy, že behom niekoľkých kompromittujúcich rozličných officierov. Všetci kompromittovaní majú mená nemecké, čo by bolo dôkazom, že tam pracovala sriadaná nemecká zradná banda. Grimm mal odovzdať Nemecku celý plán všeobecnej mobilisácie. Do Varšavy má písať i vojenský minister generál Kuropatkin.

Samovražda. Blízko spišského Šavnika sa 10. marca manželka Jána Javorszky obyvateľa šavníckeho pred železnicu hodila, ktorá ju až na smrť pokalíčila.

Zatkli anarchistov. Z Cormousu oznamujú, že tam zatkli istého Valenta Demetera pre rozširovanie anarchistických spisov. Na jeho byte našli tlačené brošúry, ktoré hlásajú, že panovníkov a kapitalistov treba vykynožiť dýkou. Dvaja bratia Demetera sú tiež anarchistmi. Títo zdržujú sa teraz údajne v Trieste, kde ich polícia stopuje. Z Madridu oznamujú, že v meste Bilbao zatkli osem anarchistov, medzi inými dvoch Angličanov, dvoch Francúzov a jedného Švajciara. Pri prekutaní ich bytov objavili údajne sprisahanie.

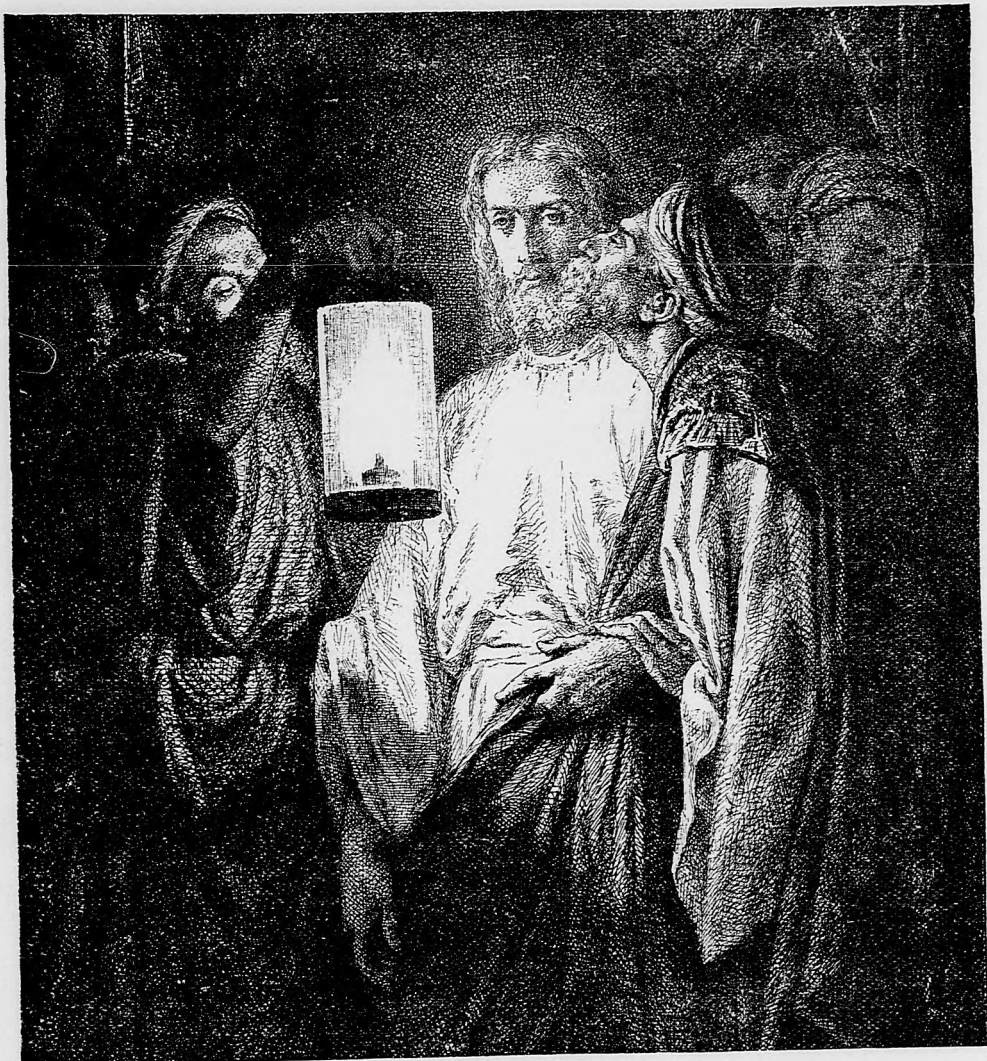
Smrtné nešťastie. V spišskom Kéšmarku po tieto dni istý 15-ročný chlapec menom Ondrej Risňák tak nešťastlivo spadol s voza, že ho voz presiel a tak pokalíčil, že o pár minút zomrel.

Koniec pijáka. V spišskom Podolineu istý Karol Kling, ktorý už od dlhšieho času pijatike bol oddaný, po tieto dni do rieky Poprad skočil a tam sa utopil. Tak smutne skončí obyčajne piják život svoj!

Beštiálny otec. Zo Sv. Gotthardu oznamujú hroznú udalosť. V obci Tobaj zámožný roľník Benedikt Leitgeb svojho už v rokoch syna pred rokom uviazal do maštale a bárs o čine neludského otca vedela celá dedina, ba aj obecná vrchnosť, nešťastný mladík odtedy žije medzi lichvou v tom najpoľutovanejšom stave. Asi na dva metre dlhej refazi uviazaný je k jaslam, pod sebou má postlané trochu slamy a proti zime prikrytý je jedným

dieravým pokrovcom. Mladík je ináč choromyseľný. Otec ho pred pár rokmi tak zbil, že následkom toho zbláznel. Neskoršie uviazal ho k jednému klátu, ale chlapec ho vláčil za sebou. Preto ho nemilosrdný otec potom uviazal do maštale.

Ctený pán Müller v Budapešti, V., Vadász-utca 42/M. Tie križe, ktoré som od nich už kúpil, robia mi dobre. Prosím nech mi pošlú ešte jeden dvojnásobno-

Judáš s bozkom prezradí Ježiša.

elektromagnetický kríž R. B. č. 86967. S úctou Ignac Gróf, Nagy-Šurany. — Ctený pán Albert Müller! Ten kríž, čo mi poslali, je dobrý a aj pomohol mojej matke; prosím ešte jeden pre moju tetku. Tak budem prosiť čím skorej mi ho poslať s č. 86967. S úctou Ján Rehuss, v Rovensku, u. p. Szenicz (Nyitramegye).

Doteraz 12.895 listov uznania a povďaky dokazuje, že *Feller-ov Elsa-Fluid* zázračným pôsobením pomáha a najviacero nemocí, ako kašeľ, influenzu, zimnicu, lámku, lúpanie, boľenie prsú, hlavy a zubov, klanie, krče, zmeravenie rúk a nôh, trhanie, žalúdočnú chorobu, nechuf k jedeniu, boľenie očí atď. rýchle a isto

vylieči. Je to na parížskej, berlinskej, londýnskej, rímskej a nizzanskej výstavke zlatým peniazom vyznačený liek. Cena 12 fliaš je 5 korún franco. Jediný vyrábateľ je *V. Eugen Feller* lekárnik, v Stubici, kostolná u. č. 20, stolica Záhrebská. Nech ani v jednej domácnosti nechýbi tento už tisíckrát vyzkúšaný rastlino-výťahový fluid, ktorý lepší je od všetkých iných liekov a ktorý každý, kto ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranné pôsobenie stále užíva.

Pestovanie ovsa.

a) Druhy, rodzaje ovsa.

Ovos, latinský *avena*, nemecký *Hafer*, maďarský *zah*. Je to plodina, ktorá i tam ešte urastie, kde ostatné už nerastú. Je, jakoby od Boha pre drsnaté studené kraje stvorený. Má rozličné druhy, ktoré sa dľa vonkajšej podoby, semená v jednom zrne, rozoznávajú.

1. Ovos čapatý, konárový (*avena sativa*) vyzerá ako praslica. Zo stebľa hlavného na všetky strany idú odbočné konáre. Je jedno- a dvojsemenný. To j. v jednom zrnku sú dve semená, jedno väčšie, druhé menšie. Sem patrí ovos našský biely; ťažký duppánsky jednozrný a poľský čierny dvojozrný; ovos s krátkym hrubým zrnom rýchlik zvaný, všeobecný po Orave, jako aj dvojsmenný.

2. Trojsmenný ovos má tri semená v jednej pošvičke.

3. Ovos šablový u nás i maďarským zvaný (*avena orientalis*). Riasa z hlavného stebľa mu na jednu stranu visí, preto vyzerá jako šabla. Pestovaný je na Dolnej zemi, tu i tu aj na našských vidiekoch; má tú dobrú vlastnosť, že znesie väčšiu horúčosť a aj pri menšej vlhkosti dosť dobre vyvíja sa.

Zo všetkých týchto sortí našim hospodárom zo skúsenosti svojej a mnohých hospodárov najlepšie odporúčam: ovos duppánsky. Je ťažký, chytro zreje, a siatý do strojených hnojív odpláca dobrým a ťažkým zrnom. Má však tú chybu, že na slamu je nie výdatný, bo má krátku a hrubú; nuž ale je to nie toľká chyba.

b) Jakú zem potrebuje ovos.

Ovos medzi obilnými rastlinami je ako sirota. Zachádza s ním gazda po otčimsky. Kde sa mu nič neurodí, tú zem vykáže ovsu, a potom žiada, aby sa mu hojne urodil. Nenajde úrody, tak mu klaje. Hnojíť podeň za hriech by si považoval, ačkoľvek ovos hnoj najlepšie odpláca. Tú robotu okolo neho, ten kúsok lepšej zeme o mnoho lepšie i na zrne i na slame odmení jako jačmeň. A potom dnes je veľká zpotreba ovsa. Dobrý ovos má cenu, často i väčšiu, jako jačmeň. Veď metrický cent je od 10 až do 13 korún, a takáto cena je skoro i lepšieho jačmeňa. Že na takýto macošský osúd vyšiel, je on sám príčina; lebo i kde už jačmeň nemôže byť, ovos bude aj tam ešte; a to preto, pokiaľ má silnejšie korene a väčšmi je vstave rozpustíť šťavami svojho koreňa i tuhšie látky stravné, ktoré jačmeň so svojim panským žalúdkom nestroví. Túto vlastnosť ovsa naši gazdovia ku pomste

ovsa využili. Nie tak, páni gazdovia! majte srdce, nehanbite sa za svoj ovos, ani za chotár, že vy nie pšenicu ale len ovos pestovať môžete. Veď on je pre drsné, studené kraje jakoby stvorený. Kde už žito zimné nemôže byť, ovos ešte sa tam pochlopí a urastie.

Mnohý gazda lepšie by urobil, keď by miesto pestovania jačmeňa, ktorý málo mu platí, pestoval ovos. Tak by o mnoho väčší výnos mal. Veď je on pre krmivo tak pri statku, jako pri ošípaných nenahraditeľný inou plodinou, nevyjmúť ani kukurice.

Ovos na požiadavky pozemné, je najskromnejší zo všetkých rastlín. Urastie na hocakej pôde i na borovej, len nech má tie štyri záživné články ku vyžitiu v nej. Tiež nie je prieberčivý v tom, jaká rastlina bola prd ním v zemi. Všetko mu je jedno. Áno, i do tej istej zeme 2—3 razy sám po sebe siaty urastie. Predsa však i on má požiadavky. Jak mu gazda hoví, i on vie sa odmeniť. On by najradšej vždy do ťateliniska, abo do krumploviska, alebo do prevrátenej lúky, do rúbaniska a vypaloviska. Najlepšie však by mu pasovalo po okopávaných rastlinách, v ktorých i väčšiu úrodu dá jako jačmeň. Tiež žiada zem od plevelu čistú. Pripravenie pôdy, jak len možno, nech sa stane v jaseň. Zúhorí sa zem a na jar, jak sa cez zimu neulahne, keď obschne, môže sa rádlicami ešte porúšať, abo ťažkými bránami, a zasiať. — Ulahne-li pôda, treba ju poznovu orať na jar.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Víťazstvo Iudákov.

Zo Štefanovej nám sdeľujú: Pri novej volbe do stoliceňého výboru 6. marca v častovskom okrese Iudová strana postavila za kandidáta p. Imricha Toller, učiteľa a organistu pudmerického, neohrozeného to vodcu Iudovej strany, ktorý aj zvíťazil majúc 165 hlasov, oproti nemu liberálny kandidát dostal len 53. Bola to náhradná volba, pokiaľ pri prvej liberáli všeliaké námietky robili, aby našu spravodlivú volbu zničili. Toto nesvedomité dielo sa im aj podarilo previesť a tak bola nová volba, ktorej však liberálny kandidát sa málo tešiť môže, pokiaľ zas len aj po druhej buchol. V deň 6. marca šiel som do Častej, kde sa hore menovaná volba odbyvať mala, ale ako som sa počudoval, keď mne častovskí voličia povedali, že oni o žiadnej volbe nevedia. Hneď šiel som ku vodcovi Iudovej strany et. občanovi Pavlovi Pudmarčík spýtať sa, jako asi stojíme. No nebol doma, ale hneď sa dostavil. Ja dostanúc cedulky od pána kaplána pudmerického, rozdával som pri najväčšom poriadku. Tu zbadám, jako niektorých liberálnych podplatených voličov Pálfficki kočiši sfa baranov vezú. Ale márne bolo

všetko namáhanie, Novák čo minúl, to nemá. Doista, že p. Novák od grófa podporu musel dostať, lebo jeho náhončí sľubovali za jedno vôtum po korune a piť koľko chcú, naproti tomu ľudová strana z obetivosti za pána Tollera hlasovala.

Darmo liberáli, darmo sa strkáte, darmo sa pri voľbách ľudu pretvárate! ten ľud na vás mrzí, aj mrzeť vždy bude, zakaľ si nečítate, čo je u nás pravé.

Naposledy musím poznamenať, že náš výbornický okres je aj silná bašta pri vyslaneckých voľbách, ktorá pozostáva z obcí: Štefanovej, Pudmeríc, Vištuka, Dubového a mestečka Častej. Len niekoľko judášov nachádza sa v Pudmericiach a vo Vištuku, Štefanova je tá, kde není ani jednej duše lieberálnej; na Dubovom je jedna katolícka a jedna židovská duša, ktoré ku zlopovestnej liberálnej strane patria.

Rafael Tekula.

Nová Ogradena (Kraššov Surin)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Už tomu druhý rok, čo len tento časopis odberám aj «Listy sv. Antona», no darmo sa namahám, žeby aj moji spoluobčania čítali «Kresťana». Kde tu rozdám prečítané čísla; pochvália ich, ale odoberať nechcú, bo sú to noviny slovenské a zdejší obyvatelia sú Česi ale žiaľ Bohu už ani český nevedia jak sa patrí, miešajú nemeckú aj rumunskú reč do svojej materinskej. Dochodia na obec akési dve čísla liberálne, na šťastie ich nečíta nikto, bo sú jedno číslo nemecký, druhé maďarský, jedno schytí učiteľ liberál, druhé rychtár tiež malo lepší, ostatní občania nevedia nič o nich, vzdor tomu, že ich obec platí. Len kedy-tedy schytím aj ja jedno z nich zo zvedavosti, no keď vidím, že nič dobrého neobsahujú pre dobrého kresťana katolíka, vtedy ich odhodím dietkam, by sa s nimi pobavily. Jak s radosťou by som bol písal o zdejších voľbách, no videl som, že to tak išlo jako počúvam po iných stoliciach, okresoch. Tu náš pán notárko to chytro spravil jako chcel, že vraj: podpište sa tu ľudia všetci, že chcete mať vo zdejšom meste tržišťe na rožný statok. Tak potom na mesto voličov išli dvaja-traja z jednej obce a pán notárko s kúskom popísaného papiera. Sľuby ostaly. Na druhý raz si dáme lepší pozor.

A. S., Amerikán.

Dol. Tuzla.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážení Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kresťane» uverejniť.

Keď som pasával dobytok, to som vidaval po bariánach čosi svietiť ako lampášom a zase zhasnúť. Je to svetlonos, o ktorom všakové povery sa povrávajú. Len to viem, že židoliberáli sa tiež opravdiví svetlonosi, ktorí nás vodia po močiach.

Kresťania milí, či sú není liberáli stokrát horší, nežli

svetlonosi? Len sa rozpomeňme na tie hrúzy, krivdy, čo nám zapríčinili! Ja nemôžem zabudnúť dokiaľ živý budem, čo mne svetlonos liberalizmus ranu zaval a celkom ma chcel o život, duševný a telesný priviesť, tak že som sa mu ťažko obrátil. Mal bych vám čo písať o týchto liberálskych svetlonosoch, ktorí nás toľké roky po močiach vodili, mordovali, tupým nožom klali a ešte i poteraz na mnohých miestach to robia, kde ich nekarhá ľudová strana. Bo kam sa ľudová strana dostane, to vyšej netreba svetlonosom; oni padajú sta chrobáci, keď ich otravovým práškom postrieka. Bratia milí, ste-li od svetlonosov prenasledovaní, utekajte pod ľudovú zástavu! Ona vás ukrije jako slepica svoje malé kurence. Ona vám dá prášku postriekať ten hmyz liberálny, ktorý nedá odpovečinku človekovi.

Očul som, že bundáš je najvernejšie stvora človeku. Milý čitateľu, keď hodiš kvôru chlebovú psovi aneb kosť, alebo pomyje, zkus potom mu tú kvorku brať aneb mäsovú kosť, budeš videť, čo ti urobí. Či ti neskočí zubami na ruku, ba môže ťa i došpatiť. No vidíš, taká láska bola i k nám týchto svetlonosov liberálskych, videli sme to pri terajších voľbách a i poteraz nám to sa preukazuje, keď im bereme naše vlastné, jako vrčia, skáču jako tí bundáši, a neuznávajú, že oni z nás žijú, z našich mozolov. Ja myslím, milí čitatelia, že sa už nedáme týmto svetlonosom vodiť po močiach.

Štefan Hlasica.

Sučany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážení Pán Redaktor!

Naši liberálni korteši ešte neprestali zuby vycerovať na našich ľudových voličov, že keby boli s nimi bývali, že im mohlo dobre byť a že si mohli dobre pomôcť. Ale naši ľudoví voličia statoční opovrhli tie hostiny, čo liberáli počas volby použili a pri ľudovej zástave po oba dva rázy verní zostali. Pomysleli si, že taký ablegát, ktorý na silu chce byť vyvolený, pre nás chudobný ľud nič dobre robiť nebude. Však už volíme vyše 30 rokov takých ablegátov a čo-že nám dobre spravili? No veru tie matriky civilný sobáš, nám nebolo treba.

Pri druhej volbe nás toľko nehlasovalo ako pri prvej, lebo nám traja odskočili a dva hlasy prázes Lenhart odhodil.

Škoda sa bolo takým starým ľuďom unúvať za liberálov, lepšie by bolo doma pod pecou kašať, lebo bol aj tak mrcha čas a veľké blato.

Z Dvorník nám tiež jedon ľudák odskočil a to tuhý korteš, ešte sa aj pojednal za istú summu, koľko na liberálnu stranu dovedie. Ako ľakomý človek vinde! Ztratí statočnosť! Ale zato nám Pán Boh pomohol k víťazstvu priviesť ľudovú stranu.

Nech žije dr. Franc Major!

Ľudový volič.

Upozornenie.

Vp. Constant *Kníha* sdeľuje, že svätostefanské ľudové spisky znovu začal rozposielať. Kým nenástupia nutné jarné práce, každý mesiac zamýšľa jednu kni-

zočku vydat a rozoslať. Len od zaujímavej priazne velebného duchovenstva a pánov učiteľov závisí, či aj na ďalej má v schválenom podniku pokračovať, aneb prácu spasonosnú na iných, ku tej úlohe povolanejších ponechať. Jestli reštáncie do prvého januára nebude mať vyrovnané: musí si ovšem rozvážiť, či aj napozatým má reskirovať.

Vydavateľ, ktorý s jedného hárku pozostávajúcu brošúrku 12° veľkosti za 3 haliera dáva, pritom 10-tý % spúšťa, ba i poštové farchy znáša — už lacnejšie spisky dávať nemôže. Následkom slabej podpory na budúce aj o láskavé vyrovnanie poštových útrat prosí.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

V mene najsvätejšej Trojice Božej!

My nižepodpísaní prihlasujeme sa ku naším cteným farnikom, občanom a krajanom tam v ďalekej Amerike a prosíme za Bohmilú obeť a sbierku na obnovenie chrámu nášeho Božieho šchávnického.

S Božou a vašou pomocou chceme celý kostol obnoviť, asice: dlážku a malé oltáry nové, stolice z tretiny nové, chorus, ktorý je veľmi v zlom poriadku, na chorus murované schody.

Na všetko toto len približne sme präliminár spravily na 3000 zl. Do týchto präliminovaných peňazí sme nevzali: vymalovanie kostola, nový hrob Boží, obrazy križovej cesty a iné nepredvídané potrebnosti.

Všet teňa naši drahí občania a v Kristu Pánu Bratia! buďte tak láskaví a podľa možnosti z vašich ťažkej práce mozolov obetujte na česť a chválu Božiu, na ozdobenie Vášho a nášho farského chrámu Pána šchávnického!

Pán Boh nech Vám každý dar odplatí svojimi nebeskými darmi. Vaše dary v novinách «Kreštan» menovite uverejňovať budeme.

Pod ochranu Božou a preblahoslavenej Panny Marie Vás porúčajú srdečne a úprimne všetkých pozdravujeme.

V Šchávníku, (Trenč. stol.) dňa 1. marca r. 1902.

(miesto pečate.)

Štefan Ballay, farár.

Predseda.

Matej Bobrik.

Podpredseda.

Štefan Neusehel, organista. Anton Frastaczký, kaplán.

Účtovník.

Pokladník.

Ondrej Jakubik, Štefan Gezso, Štefan Čupec.

Výborníci šchávníckí.

Ondrej Czedzo, Štefan Rovnyan, Matej Lasček

Výborníci hvozniční.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Z Veľkého Hlinca: Žofia Róth 40 korún; z Harikovic Mária Repanský 2 kor.; z Markušovec Štefan Huba 4 kor.; Surgovská fara 8 kor.; z Harhova Jozef Druzňak 2 kor.; z Veľkej Revuce Margita Priekopa 3 kor.; zo Štvartku: Marlin Pikorsky 1 kor., Martin Štas 2 koruny, Ján Sečka 2 kor., Jozef Gees 2 kor.; z Levoče Katerina Zbuško 2 kor., Mária Onderuš 2 kor.; z Domaňovec Mária Čuja 2 kor.; z Lubice N. N. 1 kor., N. N. 10 kor., Mária Sosna 1 kor.; z Ameriky Ján a Ondrej Komora 10 kor., Mária Novák 5 kor., Margita Novák 5 kor.; Veriaci z

obce Kalavy 31 kor., Pavel Galik 2 kor.; z Ameriky Ján Hajduček 30 kor.; z Markušovec Zuzanna Kostňak vdova 4 koruny.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete. vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

Pánu J. Szt. v Pr. a iným ďakujeme srdečne za rozpomenku v deň 18. marca.

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hĺbin srdca šťastlivých sviatkov!

J. T. Takej knižky mi v slovenčine neznáme. Máte svojich duchovných, nech sa títo páni obratia na pána Gyürki Ödön, titkár, Budapest IV., Molnár utca 11, a nech žiadajú si knižku: Kath. egy. évkönyve 1896 a 1897. Z týchto dozviete sa o všetkom, čo vám treba. Dotyčne vašich článkov odporúčame Vám: Pište kratšie články, pište riadky na riedko a zreteľne, pište len na jednu stranu papiera, potom ich vďačne uverejníme.

A. H. O tom mesačníku my nič nevieme, počúvame, že strana socialistov nepriznáva sa mu.

L. J. R. Kreštanské spolky nie sú len na to, aby nekupoval taký spolok tovar i od židovských kupcov, ačpráve by sa malo na koľko je možné vždy len od kréštanských veľkokupcov nakupovať. Prvý cieľ spolku ale je, aby zisk z odpredaju, z dobrého váženia ostával údom spolku.

J. Tr. Nemôžeme do jedného čísla dať dopisy len o žabokreckej volbe znejúce. Musíme si to podeliť.

Priateľ Iudu v D. Prečítajte si odkaz pre J. Tr. — aj vám len to isté môžeme povedať.

Pisateľ jeden z d. Krátky chýr sme už podali o vašom spolku. Váš dopis musí trochu pomeškať.

Trenčanský regrút. Mena ste si nepodpisali. Verš nedá sa uverejniť. Hľadte, aby mládež bola všade rozumnejšieho smýšľania. Z mládeži budú občania vlasti a národa, na nich tedy čaká to veľké dielo: premeniť, zlepšiť to, čo starí zameškali. Už sa každý vždy kedykoľvek len stačíš a uvidíš krajšie dni. O potr. spolku napíšeme dačo.

Helena Krak. Najlacnejšie kúpate si kríž od firmy: Ján Havlásek, kameník v Olomouci, Morava.

Ž. Iudák B. Ráčte len na jednu stranu písať, papieru nešanujte.

F. J. Píšem môj život ... nevieme, čo to má byť. Ak píšete pravdu, to nenie poučné, jestli ale žartujete, to nemá ceny.

Eduard Mravko, Veľké Bielice Upovedomujeme Vás, že ten dopis v 12. č. z Bielic uverejnený darmo privlastňujú Vám, bo ho celkom iný písal.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Rukoväť spisovnej reči slovenskej. Napísal dr. S. Czambel. Cena 2 koruny 40 halierov. Franco 2 k. 60 h., rekom. 2 k. 85 hal. Dostať u J. Gašparík, v Turč. Sv. Martine (Turócz Sz. Márton) 380 strán.

Pán pôvodca (ministerský radca) je známy ako jeden z najprednejších Slavistov (znalcov reči slavianskych) celej Európy. Už i doteraz vždy jeho mienka rozhodovala u nás nad otázkami pravopisnými reči slovenskej. V tomto diele svojom uvádza všetky možné pravidlá o pravopise slovenskom a tiež aj o zvratoch reči, poukajúc na neslovenskosť mnohých takých zvrátov, ktoré použijú aj výtečnejší spisovatelia naši. Ako znamenitú pomôcku ku svojej knihe pripojil «Ukazovateľa», v ktorom v poriadku abecedovom uvádza všetky tie slová, ktorých pravopis je nie jasný z mlavy ľudovej.

Vzdelaný človek, ktorý pokladá si za hanbu a nie za česť neznať pravopis reči ľudu toho, jehož duševné vzdelávanie mu sverené je, bez otázky s radosťou bude vítať toto dokonalé dielo. Neveríme, že by iné reči niečoho lepšieho a dokonalejšieho mali. Dr. Czambel cestoval roky a roky medzi Slovákmi, aby povyberal z reči ľudovej len to, čo je ridzo slovenské. Ako radca ministerský, je on z vládnej stránky — a touto prácou chcel pomáhať všetkým pánom, teda aj vládnym k tomu, aby naučili sa správnej spisovnej reči slovenskej, bo potrebu tohoto dnes už len duševní trocháři a darebáci nenahliadajú. Velebnému duchovenstvu, úradníkom a učiteľom, študujúcim a vôbec každému, kto neni zadubený na toľko, že by neovládal zdanlivé ťažkosti mluvnice slovenskej, je táto kniha prepotrebná.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu:* Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú teda životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolicke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. Juraj Császka verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Noviny Malých. Ročník III. Číslo 6. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od oktobra do mája, vždy 15-ho, v kníhtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «Vybrané Spisy Humoristické Zaoska» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 2. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

«Návštevy prev. Sviatosti oltárnej.» od sv. Alfonsa L. veľmi užitočná a milá kniha. Obsahuje: rozjímanie a modlitby na každý deň pri návšteve prev. Sviatosti a P. Marie, ako aj inšie krátke najpotrebnejšie modlitby pri predpoludnajších pobožnostiach, a pravidlá braterstva b. Srdca Ježišovho. Obsahuje 216 strán. Stojí: V poplátne, pekne zaviazaná len 25 krajc. (50 hal.), celá v plátne 30 krajc. (60 hal.) Poštu si každý sám platí, 10 halierov za jednu. K dostaniu je len za napred poslané peniaze u redakcii Posla v Trnave (Nagyszombat, Pozsonymegye).

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·20—9·75 kor., peštianska 9·15—9·65 kor., z Báčky 9·15 kor., banátská 9·05—9·55

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·15—5·25 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·80	15·50	15·20	14·80	14·40	14·—
	6	7	7 ^{1/2}	8		
	13·50	12·50	11·50	6·60		

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 10.— korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cudená 10·50——. *Hrach:* 09·00—11·20, lupaný 20·—·—. *Šušovica* horšia 08·—·—, lepšia 15·00—16·—·. *Mak:* 26·50—28·50, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová —·—·—. Ľučerna 43·—·—38·—, všetko 50 klgr.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·—⁴/₁₀₀ 48·75—·—, udená dobrá slanina 48·50—·— po 50 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy —·—; koňaciny vrázkované k. —·—; tažené k. —·—·—

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —·—·—, väčšie —·—·— metr. cent.

Oznam.

Processia do Vamberie pôjde dňa 26. apríla z Jabloníc o pol 7-mej po železnici, na Velehrade sa sídeme s Laničkom. Tí, ktorí pôjdu od Trnavy ku Kútom, nech sa hlásia u Pavla Pinkava Modlenika v Jablonici (nitr. stol.). Vopred sa treba prihlásiť, lebo si musíme železničné vozy obstarat. Vodca je Ján Hudec.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.)

Ako som už viacráz počul, usilujú sa moji «dobrý priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom uhadnovený).

Čtený Pane! Moje ošipané nežraly a byly vel'mi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku: a je to na podiv! nestačím svoje ošipané dost krmíť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najsožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného práchu.

31/10. 1900.

S úctou

Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici pisanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisícdeväťstojeden.)

(Notárska pečat.)

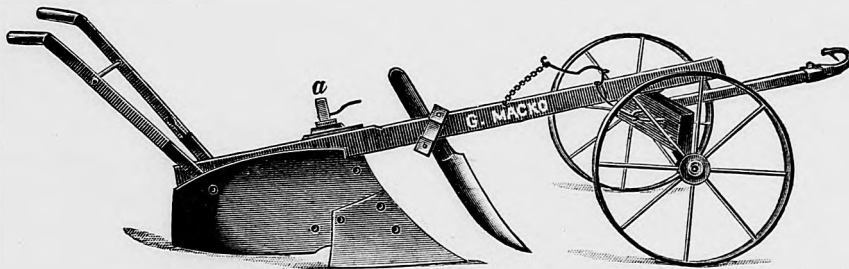
Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u doktora Trnkóczy-ho sviňský krmný prášek, je k do-taniu u každého obchovníka, keď by nie, tedy poštou: **Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.** — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

PLUHY!

Opatrené regulátorom chvália si roľníci ako najspôsobnejšie ku akejkoľvek pôde a na ľubovoľnú hĺbku. G. Macko-vský pluh vido-byl si uznalosť a

môže sa čím najsožnejšie odporúčať. Cena s kolieskami druhým lemešom a kľúčom 17 zl. (34 kor.), váha asi 50 kg., bez koliesok pluh 12 zl.

(24 kor.). Doska je oceľová umele skrútená, hriadel drevený. Robím viaceraké druhy pluhov po 19 zl., po 16 zl., po 14 zl., po 11 zl. rozumejú sa ceny i s kolieskami. Pluhy moje pod zárukou predáva

Gustáv Macko ma'itel' diel'ne na pluhy vo Veľ'kom-Bisterci, u. p. Alsó-Kubín.

OCHRANCA ŽIVOTA.

Skutočná udalosť života. — Rozpráva Andrej Fabian v Turkeve.

Odkedy je svet svetom, nikto ešte tak nezkúsil ošoh čítania, ako môj otec, ktorý bol ťažko nemocný a že je teraz zdravý, môže ďakovať len tomu, že vie čítať.

Osem rokov sa trápil môj otec na **žalúdočnú krč, črevové neduhy, na málokrevnosť**, každý rok ho napadla **červienka** a pritom **klopanie srdca**. Toto boli jeho vnútorné choroby. Lež trpel nebokrak aj na strašné zovnútorne neduhy. Ohavne ho trápily **lámka a rheuma, boiel ho driek**, mal strašné lúpanie a neboto mu žiadnej pomoci. Už-úž vzdal sa toho, aby vyhazoval groše na lieky, do perin zakrútený celý deň sedel pri kachloch a čítal z moditebnej knižky a z kalendárov. Naraz vám zkríkne:

— To je ono!...

— Čo? — pýtali sme sa ho.

— To je ono! — opakoval starec a ukazoval na jednu

poviedku s nápisom **«Tajomstvo jedného starca»**, v ktorej istý Štefan Szabó vypráva, že už žiadon liek na svete nemohol mu pomôcť, konečne sa obrátil ku enýrečnému **Fellerovmu «Elsa-Fluidu»**, z lekárne **Eugena V. Feller** v **Stubici**, Kirchengasse č. 10. (Záhrebská stolica), ktorý nielen jeho vyhečil, lež ešte aj mnohých iných ľudí v obci. Nechceli sme pokaziť nášmu úbohému otcovi jeho dobrú vôľu a na jeho žiadosť dali sme mu doniesť z lekárne ku sv. Trojici **Eugena V. Feller** v Stubici, Kirchengasse č. 10. za 5 korún 12 flášiek toho «Elsa-Fluidu», lebo menej nepošle.

Pán lekárnik na poštovú dobierku poslal nám jeden tucet flášiek Elsa-Fluidu a pripojil k nemu aj návod o upotrebení, z ktorého sa dozvedel, ako treba liek užívať. Poštu zaplatil on sám.

Za 14 dní každú hodinu 20 kvapiek vypil môj otec v mlieku z tohto voňavého «Elsa-Fluidu» a každé ráno a každý večer sa dobre natrel týmto «Elsa-Fluidom». Od 9.

dňa sa lepšie cítil a začal už aj chodiť, o dva týždne ale bol už úplne zdravý.

V dedine a na okolí sa onedlho každý dozvedel, že môj otec je zdravý. Všetci si objednali **Fellerov Elsa-Fluid** a div-divúci, každému osožil. Tu len niekoľko pádov chcem pripomenúť: Štefan Dandár následkom svojej staroby mal **slabý zrak**, už skoro oslepnul a preto začal užívať Fellerov Elsa-Fluid. O šesť týždňov mal taký zrak, ako mladý človek. Ján Veľký a ešte iných 20 ľudí mali **klanie, bolenia drieku**, bolela ich **hlava a krížce**, veľmi **kašľali**, mali influencu a Fellerov Elsa-Fluid všetkých vyliečil. Zena Karola Erösa ma a **závrat**, bolely ju **prse** a mala **horúčku**. Gazdina pána farára dostala na tvári **otvar**, na nohe mala zastaralú ranu, **bolel ju krk**. Ondrej Zázvoroka a jeho šestero detí trpelo na **žltacku, žalúdočvé neduhy**, mali **ztrvrdnutie stolice a hlísty**. Fellerov Elsa-Fluid tak tieto ako aj všetky iné nemoci úplne vyliečil.

Elsa-Fluid stal sa ustavične viac chýrnejším, chudobní ľudia poskladali svoje groše a mnohí si objednali dohromady **4 tucty za 16 korún**, aby im to takto lacnejšie vyšlo. Tento liek osoží aj drúbčži a ošipaným. Mójmu starému otcovi nedalo pokoja, ako by mohol preukázať svoju vďaku pánu Eugenovi V. **Fellerovi**, ktorému mohol ďakovať celé svoje zdravie. Keď raz prišiel z kostola, povedal mi takto: To môžem čítaniu ďakovať, že som v kalendári na tento dobrý liek prišiel, ktorý bol ochrancom môjho života, sadni si teda syn môj a napiš lekárnikovi Fellerovi, ako som bol chorý ako mi pomohol **Fellerov Elsa-Fluid** a aby nešanoval groše, ale aby dal vytlačiť do novin a do kalendárov, nech vie celý svet, aký výtečný liek je jeho Elsa-Fluid.

Vy, milí čitatelia, keď si chcete dať doniesť Elsa-Fluidu, takto adressedujte:

EUGEN V. FELLER, lekárnik v Stubici, Kirchengasse c. 10. (Záhrebská stolica.)

Daj Pán Boh, aby sa tento zázračný liek nikdy neminul a každému tak výsledne osožil ako mójmu, starému otcovi.

Pravý **Fellerov ELSA FLUID** musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu známenená s menom «Elsa» a podpisom **«Feller»**, preskúmaný a одобrený zdravo níkou vrchnosťou. Na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne **Fellerov «Elsa-Fluid»** vyznačený bol zlatou medaillou, krížom a čestnou diplomou. Objednávajú si Fellerov Elsa-Fluid len poštovou dobierkou alebo na vopred zaslané peniaze.

Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú **«Fellerov» Elsa-Fluid** k posilňovaniu nervov, k občerstveniu a k okrášleniu kože, k umývaniu hlavy proti šupinám, plznutiu vlasov a môže sa upotrebiť ako parfín pre chýžu.

Stojí spolu i s portom, škatulou a úpravou **1 tucet (12 flášiek) 5 kor., 2 tucty (24 flášiek) 8 kor., 60 halierov, 3 tucty (36 flášiek) 12 kor. 40 hal., 4 tucty (48 flášiek) 16 kor.,** franko všade.

Každému vďačne odpíšem, že som už bola 20 rokov chromá a zachránil ma jedin Fellerov

„Elsa-Fluid“

tak píše
Michalova Stácova
z B. Szarvasu 1901.

Kto chce dostať pravý **Fellerov Elsa-Fluid**, nech objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorabateľa:

Eugen V. Feller,

majiteľ lekárne ku «Svätej Trojici» a dvorný dodavateľ jeho cis. a kral. vyostí princa Filipa Bourbona.

STUBICA, Kirchengasse číslo 10. (Záhrebská stolica.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika **Jozefa Töröka**, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni **Eggera**, Váci-körut č. 14. a v lekárni **Belu Zoltána**, Nagy-korona ulica č. 23

Kto miluje svoje zdravie, nech si objedna podivuhodný liek Fellerov

„Elsa-Fluid“

píše
Štefan Juhász,
z Dnnatöldváru.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. král. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Ťah predmetovej lutrie,

v prospech darnovského kostola usporiadanej bezodkladne

prevedie sa dňa **15-ho apríla b. roku.**

Výhier je tisícdvestopät'!

(Strieborné veci, pekný domový oltár, náradie, zlaté hodinky, stroj na čistenie obilia, kuchynské náradie atď.)

Cena lósu 1 koruna, päť lósov i s poštou 5 kor. 35 fil., desať lósov i s poštou 8 kor.

Najpríhodnejšie je peniaze poštovou poukážkou vopred poslať.

Predmety k výhram určené sa s vďakou prijímajú a v sozname výhier poisuťujú.

Soznam výhier všetkým našim objednatelom zašleme.

Kto si kúpi lós, alebo kto na výhru darom nejaký predmet zašle, ten je dobrodincom nášho kostola a účastným bude každoročne na jednej večnej omši.

S najväčšou úctou prosíme o laskavé podporovanie našej veci.

Objednávky takto račte adresovať:

A r. k. plébániahivatalnak Darnón, Mosonm.

Najväčšia dielňa sveta na kosity,

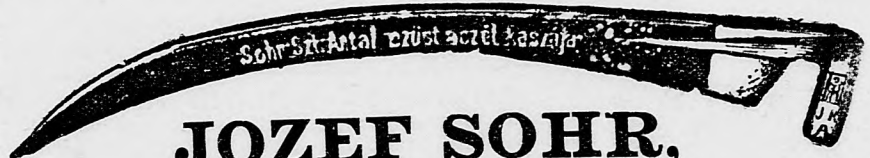
vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosity.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z pomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výsposmenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hocomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohlade svoje dobroty, a nezodpovedajúce kosity budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromážditelom výhody! — Viac tisíc podakujúceich listov a dostatočných objednávok nachodi sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej kosity sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	95	1—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepší.
1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„Triumph“ Striebornó-ocelové náčinie ku nakutiu.
Kladívko a penka 1 kor. 70 halierov

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

————— Každý nech si žiada cenník na dopisnici. —————